

צוות השופטים:

1. מר רני טריינין: סגן יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית.
2. מר ירמי דוד: מנהל תוכנית מנהיגות ומרכז שדה ויער נס הרים.
3. מר יצחק שטיגליץ מנהל יחידת שליחות ההוראה בתפוצות ההסתדרות הציונית העולמית.
4. הרב משה לחובר - חבר מועצת העיר נתניה – ממונה נוער.
5. ד"ר אביטל לאופר סגנית ראש העיר נתניה. ממונה על החינוך.
6. שמואל עמרוסי - עורך החידון ומחבר השאלות.

מרכז החידון: איציק בן אבי ממונה חידוני התנ"ך משרד החינוך.
צילום: טלויזיה חינוכית.
שמואל עמרוסי: חתן התנ"ך למבוגרים התשע"ב ומחבר שאלות

ברכות:

מר רני טריינין:

סגן יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית:

לחובבי התנ"ך הצעירים שבאו לארץ הקודש מכל קצווי תבל

התנ"ך לדידי הוא היצירה המופלאה שנוצרה מאז ומעולם, התנ"ך מכיל את החזון האנושי הנעלה ביותר המתבטא בפסוק "וכתנו חרבותם לאיתים וחניתותיהם למזמרות לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה", המהווה מקור השראה לעם היהודי בפרט, ולאנושות בכלל.

עלו והצליחו בכל אשר תפנו.

מר ירמי דוד:

מנהל תוכנית מנהיגות ומרכז שדה ויער נס הרים.

חניכי התפוצות היקרים שלום.

אין מתנה למדינה יותר משמעותית ביום עצמאותה לכנס חניכים מכל התפוצות ולקיים חידון על "ספר הספרים" עליו הושתתה מגילת העצמאות.

בחידון העשור למדינה ברך את המשתתפים ראש הממשלה הראשון דוד בן גוריון וכך הוא אמר:

"יש שלושה דברים שהם אחד.....**ארצנו-מולדת של העם היהודי, ספר הספרים שממנו בא לנו הייחוד והסגולה.....**והדבר השלישי והוא העיקר : **העם היהודי עצמו,** אם נצליח לקשר את העולם היהודי המפוזר בגולה עם ארץ ישראל המתפתחת וגדלה עם אותו הקשר הרוחני העמוק העשיר והמעשיר-**התנ"ך** לא יינתק אותו חוט משולש לעולם ועד.....".

במפעל מיוחד זה של חידון על ספר הספרים בו השתתפתם זכיתם לקשור חוט חשוב זה.

עם הקמתה של הקרן הקימת לפני כ 114 שנים פועלת הקרן לפיתוח והכשרת הקרקע ולחינוך ציוני אקולוגי .

בספר בראשית פרק ב' פסוק טו' כתוב:

" ויקח אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה "

ציווי זה מספר הספרים מלמד אותנו שיש לשמור על איזון בין ציונות לאקולוגיה , לצד פיתוח וקידום ארצנו עלינו לשמור על משאבי הטבע לדורות הבאים הכל על בסיס פיתוח בר-קיימא.

כל פעולותיה של הקק"ל מאז ועד היום מבוססים על ציווי זה לעתיד העם היהודי בארץ ולכל יהודי התפוצות שעתידים לעלות לארצנו הקדושה.

מר יצחק שטיגלי:

מנהל יחידת שליחות הוראה בתפוצות-הסתדרות ציונית עולמית

יחידת שליחות ההוראה בתפוצות של ההסתדרות הציונית העולמית אשר לה כ-200 שליחים מורים ברחבי התפוצות, שולחת ברכת חזק ואמץ לכל נציגי התפוצות המשתתפים בחידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי בפרוש חגיגות 67 שנה לעצמאות ישראל.

החיבור שלכם ל"ספר הספרים" – התנ"ך,

החיבור שלכם לשפתו של עמנו – השפה העברית

הן הערובה לחיבורכם לעמנו וארצנו.

אנו מאחלים לכולכם הצלחה רבה

ולהתראות בקרוב עמנו כאן, במדינת ישראל.

חג עצמאות שמח.

הרב משה לחובר:

העיר נתניה מקדמת בברכה את חידון התנ"ך לתפוצות. העיר נתניה ידועה כאבן שואבת לעולים מכל קצוי תבל, ואך טבעי הוא לראות אתכם מסתופפים בצילנו. כבוד גדול הוא לנו לארח אתכם ומאחלים לכולכם הצלחה בהעמקה בספר הספרים.

עיריית נתניה

לשכת סגן ראש העיר – ד"ר אביטל לאופר
הממונה על החינוך

"והלכו גוים לאורך ומלכים לנגה זרחך"

התנ"ך, ספר יחיד ומיוחד במינו, המאחד את כל עם ישראל בכל מקום שהוא, תחת כנפיו, ומהווה את מקור חזקתנו על ארץ ישראל.

בספר בראשית מעיד אלוהים על אברהם: "ידעתיו למען אשר יצווה את בניו ואת ביתו אחריו, ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט" (בראשית יח, 19) ובעצם מעיד על מטרת עשרים וארבעה ספרי התנ"ך – דרכו של אלוהים היא דרך של צדקה ומשפט.

קשר בל ינתק בין מצוות למוסר, בין רוחני לגשמי ובין עם לאלוהיו,

"כי שרית עם אלהים ועם אנשים, ותוכל"

זהו סוד קיסמו של ספר הספרים, קסם אשר משך אליו משחר ההיסטוריה מיליונים של קוראים ולומדים.

העיר נתניה שמחה וגאה לארח את חידון התנ"ך לתפוצות בעירנו היפה, ואנו מקווים שזו לא הפעם האחרונה שתבקרו בה.

בשם ראש העיר, הגברת מרים פיירברג – איכר ובשמי, אני רוצה לאחל לכם בהצלחה רבה בחידון ובהמשך דרככם.

בברכה,

ד"ר אביטל לאופר

סגנית ראש העיר

הממונה על החינוך

לצוות השופטים והנהלת החידון:

הוראות: יש לנרמל את התוצאות למבחן בכתב כך שהטוב ביותר עולה לבמה עם 50 נקודות.

לדוגמא אם הטוב קיבל 25 נקודות יש להכפיל את הניקוד של כל המשתתפים. אם הוא קיבל 30. יש להכפיל את הניקוד של כולם ב 1.66

מוטיב מרכזי בחידון "הלא פרוס לרעב לחמיר" ישעיה נ"ו

שלב ראשון:

לפני כל 4 שאלות יוצג סרט.

הנושא הכללי הוא נתינה ודאגה לעניים (שמיטה, הכנסת אורחים, חלוקה צודקת, עזרה לעני וכ'').

חידון התנ"ך לנערי התפוצות התשע"ה

- 1) **שמיטת חובות:** מנהיג פנה לעשירי העם הנושים בעניים בבקשה לוותר על חובם בצינו שהעניים מוכרים עצמם לגויים להחזיר את חובם כנאמר " ואמרה להם אנחנו קנינו את אחינו היהודים הנמכרים לגוים כדי בנו וגם אתם תמכרו את אחיכם ונמכרו לנו ויחרישו ולא מצאו דבר "
- ציין מי המנהיג
 - ציין לפחות דבר אחד שבו נשו (לקחו להם ונתבקשו להחזיר) העשירים את העניים

תשובות:

- נחמיה
- כסף, דגן, שדות, כרמים, זיתים בתים כסף תירוש יצהר.

מקורות: נחמיה פרק ה'.

" **זז** וימלך לבי עלי ואריבה את החרים ואת הסגנים ואמרה להם משא איש באחיו אתם נשאים ואתן עליהם קהלה גדולה: **חח** ואמרה להם אנחנו קנינו את אחינו היהודים הנמכרים לגוים כדי בנו וגם אתם תמכרו את אחיכם ונמכרו לנו ויחרישו ולא מצאו דבר: **טט** (ויאמר) ואומר לא טוב הדבר אשר אתם עשים הלוא ביראת אלהינו תלכו מחרפת הגוים אויבינו: **יז** וגם אני אחי ונערי נשים בהם כסף ודגן נעזבה נא את המשא הזה: **יח** השיבו נא להם כהיום שדתיהם כרמייהם זיתיהם ובתייהם ומאת הכסף והדגן התירוש והיצהר אשר אתם נשים בהם: **יב** ויאמרו נשיב ומהם לא נבקש כן נעשה כאשר אתה אומר ואקרא את הפהנים ואשביעם לעשות כדבר הזה: **יג** גם חצני נערת ואתה ככה ינער האלהים את כל האיש אשר לא יקים את הדבר הזה מביתו ומגיעו וככה יהיה נעור ורק ויאמרו כל הקהל אמן ויהללו את יהוה ויעש העם כדבר הזה:"

- 2) **הלא פרוס לרעב לחמר:** קבוצת אנשים ובראשם אחד מעשירי ישראל הביאו עימם מזון רב ל "העם רעב ועיף וצמא במדבר", מזון זה כלל בין היתר " משקב וספות וקלי יוצר וחסים ושערים וקמח וקלי ופול ועדשים וקלי" ועוד.
- ציין מי הוא העם הרעב והעיף (שמו של מנהיגם)
 - ציין לפחות שם אחד מן האנשים שהביאו מזון זה.

תשובות:

- דוד והעם אשר איתו.
- שובי בן נחש, מכיר בן עמיאל, ברזילאי הגלעדי.

מקורות: שמואל ב' פרק י"ז

" **כז** ויהי כבוא דוד מחנימה ושבי בן נחש מרבת בני עמון ומכיר בן עמיאל מלא דבר וברזלי הגלעדי מרגלים: **כח** משקב וספות וקלי יוצר וחסים ושערים וקמח וקלי ופול ועדשים וקלי: **כט** ודבש וחמאה וצאן וספות בקר הגישו לדוד ולעם אשר אתו לאכול כי אמרו העם רעב ועיף וצמא במדבר:"

חידון התנ"ך לנערי התפוצות התשע"ה

3) **מעשה אבות סימן לבנים:** אחד מגדולי האומה הציע לבניו לפייס מנהיג כלשהו על ידי תשורה מזמרת הארץ כנאמר " אם כן אפוא זאת עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה".

- i. מי הוא שביקש לתת מנחה ואת מי רצה לפייס.
- ii. ציין לפחות שתי תשורות שאותם הוא ביקש להביא למנהיג על מנת לפייסו.

תשובות:

- i. יעקוב ביקש מבניו לתת מנחה על מנת לפייס את יוסף מנהיג מצרים.
- ii. מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים.

מקורות: בראשית פרק מ"ג

" **יֵאָמֵר** אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל אָבִיהֶם אִם כֵּן אַפּוֹא זֹאת עֲשׂוּ קָחוּ מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ בְּכַלֵּיכֶם וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה מֵעַט צָרִי וּמֵעַט דְּבַשׁ נִכְאֵת וְלֹט בְּטָנִים וּשְׁקָדִים: **יִבֶּה** וְכֹסֶף מִשְׁנָה קָחוּ בְיַדְכֶם וְאֵת הַכֹּסֶף הַמּוֹשֵׁב בְּפִי אֲמַתְחַתִּיכֶם תְּשִׁיבוּ בְיַדְכֶם אוֹלֵי מִשְׁגָּה הוּא: **יִגַּע** וְאֵת אַחֵיכֶם קָחוּ וְקוּמוּ שׁוּבוּ אֶל הָאִישׁ: **יִדַּע** וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי הָאִישׁ וְשִׁלַּח לָכֶם אֶת אַחֵיכֶם אַחֵר וְאֵת בְּנֵימִין וְאֶנִּי כֹאשֶׁר שְׁכַלְתִּי שְׁכַלְתִּי: "

4) **חוקים חברתיים:** מנהיג קבע מטבע לשון " כי כחלק הירד במלחמה וכחלק הישב על הפלים יחדו יחלקו", דברים אלו נאמרו נגד אנשים בני בליעל שלא רצו לחלוק עם חבריהם את שלל המלחמה.

- i. ציין מיהו המנהיג.
- ii. ציין מאיזה מלחמה שב המנהיג עם אנשיו.

תשובות:

- i. דוד המלך.
- ii. מלחמה עם עמלק ששבו את נשי ובני דוד וחייליו.

מקורות: שמואל א פרק ל'

" **יִחַד** וַיֵּצֵל דָּוִד אֶת כָּל אֲשֶׁר לָקָחוּ עִמָּלֶק וְאֵת שְׁתֵּי נָשָׁיו הַצִּיל דָּוִד: **יִט** וְלֹא נִעְדַר לָהֶם מִן הַקֶּטָן וְעַד הַגָּדוֹל וְעַד בָּנִים וּבָנוֹת וּמִשְׁלָל וְעַד כָּל אֲשֶׁר לָקָחוּ לָהֶם הַכָּל הַשִּׁיב דָּוִד:..... **יִכָּב** וַיַּעַן כָּל אִישׁ רָע וּבְלִיעַל מֵהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ עִם דָּוִד וַיֹּאמְרוּ יַעַן אֲשֶׁר לֹא הָלְכוּ עִמִּי לֹא נִתַּן לָהֶם מִהַשְׁלָל אֲשֶׁר הִצַּלְנוּ כִּי אִם אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְאֵת בְּנָיו וַיִּנְהָגוּ וַיִּלְכוּ: **יִכָּב** וַיֹּאמֶר דָּוִד לֹא תַעֲשׂוּ כֵן אַחֵי אֶת אֲשֶׁר נִתַּן יְהוָה לָנוּ וַיִּשְׁמַר אֶתָּנוּ וַיִּתֵּן אֶת הַגָּדוֹד הַבָּא עֲלֵינוּ בְיַדְנוּ: **יִכָּד** וּמִי יִשְׁמַע לָכֶם לְדַבֵּר הַזֶּה כִּי כָחֶלֶק הַיַּרְדַּ בְּמִלְחָמָה וְכָחֶלֶק הַיֵּשֵׁב עַל הַפְּלִיּוֹת יִחַדוּ יִחְלְקוּ: **יִכָּה** וַיְהִי מֵהַיּוֹם הַהוּא וּמֵעַלָּה וּשְׁמָהּ לַחֶק וְלִמְשַׁפֵּט לְיִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

5) **הלא פרוס לרעב לחמך:** אחד מנביאי ישראל פסק למלך ישראל שלא להרוג שבויים גויים שנשבו בבואם לארץ, בטענה שלא נשבו בידי אדם אלא בנס כנאמר " ויאמר לא תכה האֲשֶׁר שְׁבִית בְּחַרְבְּךָ וּבְקִשְׁתְּךָ אֶתְּהַ מְכָה שִׁים לָחֶם וּמִים לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּלְכוּ אֶל אֲדֹנֵיהֶם".

- i. ציין מי המלך שנצטווה כך על ידי הנביא.
- ii. ציין לאיזה מטרה הגיעו גויים אלו לארץ ישראל.

תשובות:

- i. המלך הוא יהורם.
- ii. הגויים הגיעו על מנת לקחת בשבי את הנביא אלישע.

מקורות: מלכים ב' פרק ו'

" **יג** ויאמר לכו וראו איכה הוא ואשלח ואקחהו ויגד לו לאמר הנה בדתן: **יד** וישלח שמה סוסים ורכב וחיל כבד ויבאו לילה ויקפו על העיר: **טו** וישכם משרת איש האֲלֵהִים לָקוּם וַיֵּצֵא וְהִנֵּה חֵיל סוּבָב אֶת הָעִיר וְסוּס וְרֶכֶב וַיֹּאמֶר נַעְרוּ אֵלָיו אָהָה אֲדֹנֵי אִיכָה נַעֲשֶׂה: **טז** ויהי כבאם שמרון ויאמר אלישע יהוה פקח את עיני אלה ויראו ויפקח יהוה את עיניהם ויראו והנה בתוך שמרון: **כא** ויאמר מלך ישראל אל אלישע כראתו אותם האכה אכה אבי: **כב** ויאמר לא תכה האֲשֶׁר שְׁבִית בְּחַרְבְּךָ וּבְקִשְׁתְּךָ אֶתְּהַ מְכָה שִׁים לָחֶם וּמִים לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּלְכוּ אֶל אֲדֹנֵיהֶם: **כג** ויכרה להם כרה גדולה ויאכלו וישתו וישלחם וילכו אל אדניהם ולא יספו עוד גדודי ארם לבוא בארץ ישראל:"

6) **הלא פרוס לרעב לחמך:** אחד מחקלאי ישראל הקפיד לתת מתנות עניים ובטוב ליבו נתן אף יותר על מנת שלא לבייש ככתוב " גם בין העמרים תלקט ולא תכלימוה".

- i. ציין את שמו של האיש נותן מתנות העניים.
- ii. הנותן הנדיב מציין כי " הגד הגד לי כל אֲשֶׁר עֲשִׂית", מה היו מעשי הענייה לדבריו שעבורם רצה הנותן להיטיב עימה.

תשובות:

- i. שם הנותן הוא בועז.
- ii. חסדה עם חמותה נעמי, שעזבה בית אביה ואמא, לעם שלא הכירה מפני כן.

מקורות: מגילת רות פרק ב'

" **י** ותפל על פניה ותשתחו: ארצה ותאמר אליו מדוע מצאתי חן בעיניך להפירני ואנכי נכריה: **יא** ויען בעז ויאמר לה הגד הגד לי כל אֲשֶׁר עֲשִׂית אֶת חֲמוֹתְךָ אַחֲרֵי מוֹת אִישׁךָ וְתַעֲזְבֵי אֲבִיךָ וְאֶרֶץ מוֹלַדְתְּךָ וְתֵלְכִי אֵל עִם אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ תְּמוֹל שְׁלֹשׁוֹם: **יב** ישלם יהוה פעלך ותהי משפחתך שלמה מעם יהוה אלהי ישראל אֲשֶׁר בָּאת לְחַסוֹת תַּחַת כְּנָפָיו: **יג** ותאמר אמצא חן בעיניך אדני כי נחמתני וכי דברת על לב שפחתך ואנכי לא אהיה כאחת שפחתך: **יד** ויאמר לה בעז לעת האכל גשי הלם ואכלת מן הלחם וטבלת פתך בחמץ ותשב מצד הקוצרים ויצבט לה קלי ותאכל ותשבע ותתר: **טו** ותקם ללקט ויצו בעז את נעריו לאמר גם בין העמרים תלקט ולא תכלימוה:"

חידון התנ"ך לנערי התפוצות התשע"ה

7). הנתינה איננה גורעת מן הנותן: באחד מספרי התנ"ך נאמר במפורש שהנותן לעני איננו מפסיד כלשון הכתוב "נותן לרש אין מחסור" ולעומתו מזכיר הפסוק את המעלים עיניו מן העני.

- i. ציין מי אמר משפט זה.
- ii. ציין מה עתידו של המעלים עיניו על פי המשך הפסוק.

תשובות:

- i. שלמה המלך בספר משלי
- ii. עתידו של המעלים מפורש בפסוק "נותן לרש אין מחסור ומעלים עיניו רב מארות", דהיינו שיקולל. תשובה שלילית לגבי עתידו תתקבל אם תהיה מעניין התשובה.

מקורות: משלי פרק כ"ח

כז בוטח בלבו הוא כסיל והולך בחכמה הוא ימלט: **כח** נותן לרש אין מחסור ומעלים עיניו רב מארות: **כח** בקום רשעים יסתר אדם ובאבדם ירבו צדיקים

8). ירושלים בתפארתה: אחד הנביאים מציין כי באחרית הימים יהיו ימים טובים לישראל ככתוב "כה אמר יהוה צבאות עד ישובו זקנים וזקנות ברחבות ירושלים"

- i. ציין מי הנביא שניבא דברים אלו.
- ii. הנביא מציין שהזקנים ישבו ברחובותיה ואילו אחרים ישחקו ברחובותיה, מי הם שישחקו ברחובותיה.

תשובות:

- i. מדברי הנביא זכריה
- ii. ורחבות העיר ימלאו ילדים וילדות משחקים ברחבתיקה:

מקורות: זכריה פרק ח'

ג כה אמר יהוה שבתתי אל ציון ושכנתי בתוך ירושלים ונקראה ירושלים עיר האמת והר יהוה צבאות הר הקדוש: **ד** (ס) כה אמר יהוה צבאות עד ישובו זקנים וזקנות ברחבות ירושלים ואיש משענתו בידו מרב ימים: **ה** ורחבות העיר ימלאו ילדים וילדות משחקים ברחבתיקה:

9). רעב רוחני: אחד הנביאים מציין כי לעתיד יבוא יהיה רעב רוחני כפי שנאמר "הנה ימים באים נאם אדני יהוה והשלחתי רעב בארץ"

- i. ציין מי הנביא שניבא דברים אלו.
- ii. ציין מהוא הדבר הרוחני שאליו ירעבו בני ישראל.

תשובות:

- i. מדברי הנביא עמוס
- ii. הנה ימים באים נאם אדני יהוה והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמע את דברי יהוה:

מקורות: עמוס פרק ח'

{יא} הנה ימים באים נאם אדני יהוה והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמע את דברי יהוה: **{יב}** ונעו מים עד ים ומצפון ועד מזרח ישוטטו לבקש את דבר יהוה ולא ימצאו: **{יג}** ביום ההוא תתעלפנה הבתולת היפות והבחורים בצמא: **{יד}** הנשבעים באשמת שמרון ואמרו חי אלהיך דן וחי דרך באר שבע ונפלו ולא יקומו עוד:

10). עזרה לחלש: מתנות עניים היא אחת מאבני היסוד בעזרה לחלשים. הכתוב מציין " כי תקצר קצירך בשדך ושכחת עמר בשדה...."

- i. ציין מי הנביא שצווה דברים אלו (או לחלופין באיזה ספר מוזכר פסוק זה)
- ii. מה יש לעשות עם עומר שנשכח בשדה.

תשובות:

- i. משה בספר דברים פרשת כי תצא
- ii. יש איסור לשוב לקחתו יש להשאירו לגר ליתום ולאלמנה.

מקורות: דברים פרק כד'

{יז} לא תטה משפט גר יתום ולא תחבל בגד אלמנה: **{יח}** וזכרת כי עבד היית במצרים ויפדך יהוה אלהיך משם על כן אנכי מצוך לעשות את הדבר הזה: (o) **{יט}** כי תקצר קצירך בשדך ושכחת עמר בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתום ולאלמנה יהיה למען יברכך יהוה אלהיך בכל מעשה ידיך: (o) **{כ}** כי תחבט זיתך לא תפאר אחריו לגר ליתום ולאלמנה יהיה: **{כא}** כי תבצר פרמך לא תעולל אחריו לגר ליתום ולאלמנה יהיה: **{כב}** וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים על כן אנכי מצוך לעשות את הדבר הזה:

חידון התנ"ך לנערי התפוצות התשע"ה

11). הפרנסה תלויה בברכת ה': אחד הנביאים מציין שפוריות התבואה בשדה אינה ערוכה לשפע כלכלי. כנאמר " פנה אל הרבה והנה למעט והבאתם הבית ונפחתי בו יען מה נאם יהוה צבאות ? "

- .iii ציין מי הנביא שאמר דברים אלו
- .iv מהיא הסיבה שמציין הנביא שבגללה תבואה רבה הופכת למעט.

תשובות:

- .iii מדברי הנביא חגי.
- .iv מפני שהעם מתבטל מלבנות את בית המקדש השני.

מקורות: חגי פרק א'

טו פנה אל הרבה והנה למעט והבאתם הבית ונפחתי בו יען מה נאם יהוה צבאות יען ביתי אשר הוא חרב ואתם רצים איש לביתו: **זי** על כן עליכם פלאו שמים מטל והארץ פלאה יבולה: **יא** ואקרא חרב על הארץ ועל ההרים ועל הדגן ועל התירוש ועל היצהר ועל אשר תוציא האדמה ועל האדם ועל בהמה ועל כל יגיע כפים: **יב** וישמע זרבל בן שלתיאל ויהושע בן יהוידק הפהן הגדול וכל שארית העם בקול יהוה אלהיהם ועל דברי חגי הנביא כאשר שלחו יהוה אלהיהם וייראו העם מפני יהוה:

12). מעין ימות המשיח: הכתוב מציין מצב מיוחד שבו עם ישראל התרבה כחול על שפת הים " יהודה וישראל רבים כחול אשר על הים לרב אכלים ושתים ושמים "

- .i בימי מי נאמר פסוק זה.
- .ii הכתוב מציין שלוה תחת עצי פרי וישבו איש תחת _____ ותחת _____ ציין את שמות עצי הפרי שבהם נתברך דור זה.

תשובות:

- .i בימי שלמה המלך
- .ii איש תחת גפנו ותחת תאנתו.

מקורות: מלכים א' ד-ה

יח שמעי בן אלא בבנימן: **יט** גבר בן ארי בארץ גלעד ארץ סיחון מלך האמרי ועג מלך הבשן ונציב אחד אשר בארץ: **כ** יהודה וישראל רבים כחול אשר על הים לרב אכלים ושתים ושמים: **ה** וישב יהודה וישראל לבטח איש תחת גפנו ותחת תאנתו מדין ועד באר שבע כל ימי שלמה

חידון התנ"ך לנערי התפוצות התשע"ה

13). **אהבת ה' את עמו:** הקב"ה מבטיח להעניש את כל הנוגע בעם ישראל כמאמר הכתוב "קדש ישראל ליהוה ראשית תבואתה כל אכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם יהוה"

- i. ציין את שם הנביא שאמר דברים אלו.
- ii. הנביא מציין את הסיבה לכך שהקב"ה כל כך אוהב את עם ישראל, ציין את הסיבה לאהבת ה' את עמו לפי דברי הנביא.

תשובות:

- i. מדברי הנביא ירמיה
- ii. פה אמר יהוה זכרתי לך חסד נעוריה אהבת כלולתיך לכתה אחרי במדבר בארץ לא זרועה.

מקורות: מלכים א' ד-ה

{א} ויהי דבר יהוה אלי לאמר: **{ב}** הלא וקראת באזני ירושלם לאמר פה אמר יהוה זכרתי לך חסד נעוריה אהבת כלולתיך לכתה אחרי במדבר בארץ לא זרועה: **{ג}** קדש ישראל ליהוה ראשית תבואתה כל אכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם יהוה:

14). **הלא פרוס לרעב לחמך:** הכתוב מציין כיצד באמצעה של מלחמה חיילי ישראל מאכילים חייל אויב גוי שהיה רעב וחולה כמו שנאמר "וימצאו איש מצרי בשדה ויקחו אתו אל ויתנו לו לחם ויאכל וישקהו מים"

- i. ציין מי היה מפקדם של חיילים אלו.
- ii. כיצד גמל חייל האויב החולה לחיילי ישראל.

תשובות:

- i. דוד - וימצאו איש מצרי בשדה ויקחו אתו אל דוד ויתנו לו לחם ויאכל וישקהו מים
- ii. ואורדך אל הגדוד הזה – גילה לדוד וחייליו את מקום הגדוד ששבו את נשי חיילי דוד.

מקורות: שמואל א' פרק ל'

{יא} וימצאו איש מצרי בשדה ויקחו אתו אל דוד ויתנו לו לחם ויאכל וישקהו מים: **{יב}** ויתנו לו פלח דבילה ושני צמקים ויאכל ותשב רוחו אליו כי לא אכל לחם ולא שתה מים שלשה ימים ושלשה לילות: **{יג}** ויאמר לו דוד למי אתה ואי מזה אתה ויאמר נער מצרי אנכי עבד לאיש עמלקי ויעזבני אדני כי חליתי היום שלשה: **{יד}** אנחנו פשטנו נגב הכרתי ועל אשר ליהודה ועל נגב כלב ואת צקלג שרפנו באש: **{טו}** ויאמר אליו דוד התורדני אל הגדוד הזה ויאמר השבעה לי באלהים אם תמיתני ואם תסגרני ביד אדני ואורדך אל הגדוד הזה:

15). הכנסת אורחים: "גם תבן גם מספוא רב עמנו גם מקום ללון", במילים אלו פנתה אישה לאדם שביקש מקום ללון בהציעה לו אף תבן ומספוא לבהמותיו.

- i. ציין מי היתה האשה מכניסת האורחים.
- ii. כיצד גמל האורח לאשה זו.

תשובות:

- i. רבקה - ותאמר אליו בת בתואל אנכי בן מלכה אשר ילדה לנחור:
- ii. ויקח האיש נזם זהב בקע משקלו ושני צמידים על ידיה עשרה זהב משקלם, וכן בחר אותה להיות אשת יצחק (אחת מן התשובות תספק).

מקורות: בראשית פרק כ"ד

כא והאיש משתאה לה מחריש לדעת ההצליח יהוה דרכו אם לא: **כב** ויהי כאשר כלו הגמלים לשותות ויקח האיש נזם זהב בקע משקלו ושני צמידים על ידיה עשרה זהב משקלם: **כג** ויאמר בת מי את הגידי נא לי היש בית אביר מקום לנו ללון: **כד** ותאמר אליו בת בתואל אנכי בן מלכה אשר ילדה לנחור: **כה** ותאמר אליו גם תבן גם מספוא רב עמנו גם מקום ללון: **כו** ויקד האיש וישתחו ליהוה: **כז** רביעי ויאמר ברוך יהוה אלהי אדני אברהם אשר לא עזב חסדו ואמתו מעם אדני אנכי בדרך נחני יהוה בית אחי אדני: **כח** ותרך הנער ותגד לבית אמה פדברים האלה: **כט** ולרבקה אח ושמו לבן וירץ לבן אל האיש החוצה אל העין: ... **לא** ויאמר בוא ברוך יהוה למה תעמד בחוץ ואנכי פניתי הבית ומקום לגמלים:

16). הכנסת אורחים: על אדם שאירח בנדיבות את אורחו נאמר "ויעש גדי עזים ואיפת קמח מצות הבשר שם בסל והמרק שם בפרור ויוצא אליו אל תחת האלה ויגש".

- i. ציין מי היה המארח.
- ii. מה ביקש המארח מן האורח

תשובות:

- iii. המארח הוא גדעון שאירח את המלאך.
- iv. גדעון ביקש אות שאכן האורח הוא מלאך ה'. תוספת - ביקש שיוכיח שנכונים דבריו שצווהו להיות השופט והמושיע של עם ישראל.

מקורות: שופטים פרק ו'.

יז ויאמר אליו אם נא מצאתי חן בעיניך ועשית לי אות שאתה מדבר עמי: **יח** אל נא תמש מזה עד באי אליך והצאתי את מנחתי והנחתי לפניך ויאמר אנכי אשב עד שובך: **יט** וגדעון בא ויעש גדי עזים ואיפת קמח מצות הבשר שם בסל והמרק שם בפרור ויוצא אליו אל תחת האלה ויגש: **ס** **כ** ויאמר אליו מלאך האלהים קח את הבשר ואת המצות והנח אל הסלע הלז ואת המרק שפוך ויעש כן: **כא** וישלח מלאך יהוה את קצה המשענת אשר בידו ויגע בבשר ובמצות ותעל האש מן הצור ותאכל את הבשר ואת המצות ומלאך יהוה הלך מעיניו:

חידון התנ"ך לנערי התפוצות התשע"ה

שלב ב' מבחן בזק 4 שאלות לכל מתמודד.

הנחיות:

כל מתמודד יגריל מספר שאלה ובתורו יכריז על המספר והמנחה יפתח את הנושא.

זמן לכל ארבעת השאלות כ דקה וחצי .

תשובה שגויה פוסלת, ניתן לעבור לשאלה הבאה ולחזור לשאלה קודמת בהמשך הזמן שנותר.

כל שאלה 4 נקודות ס"ה ניתן לצבור 16 נקודות לכל ארבעת השאלות..

נשים ועשייה	חכמה	חיות
גבורים	אהלים	מלכים
משפט וצדקה	בוני ערים בא"י	מקומות
		מרגלים (לזכרו של אלי כהן)

חיות בתנ"ך

1. על מי נאמר: "וּתְשָׂא _____ אֶת עֵינֶיהָ וּתְרֹא אֶת יֶצְחָק וּתְפַל מֵעַל הַגָּמֶל"

תשובה: רבקה.

מקורות: בראשית פרק כד'

{סד} וּתְשָׂא רַבְקָה אֶת עֵינֶיהָ וּתְרֹא אֶת יֶצְחָק וּתְפַל מֵעַל הַגָּמֶל:

2. על מי נאמר: "וּתְעַל _____ וּתְכַס אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם"

תשובה: הצפרדע

מקורות: שמות פרק ח'

{בב} וַיֵּט אֱהֲרֹן אֶת יָדוֹ עַל מִיַּי מִצְרַיִם וּתְעַל הַצְּפַרְדֵּעַ וּתְכַס אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם:

3. על מי נאמר: "עָלִיו תִּרְנָה אֲשֶׁפָּה לֵהֵב חֲנִית וְכִידוֹן"

תשובה: הסוס.

מקורות: איוב פרק לט'

{יט} הַתִּתֵּן לִסּוּס גְבוּרָה הַתְּלַבֵּשׁ צֹארוֹ רַעְמָה: **{כ}** הַתְּרַעֵי שֹׁנוֹ כְּאֲרָבָה הוּד
נָחַרוּ אִימָה: **{כא}** יַחְפְּרוּ בְּעֵמֶק וַיִּשִׁישׁ בְּכַח יֵצֵא לְקִרְאֵת נֶשֶׁק: **{כב}** יִשְׁחַק
לְפַחַד וְלֹא יַחַת וְלֹא יֵשׁוּב מִפְּנֵי חֲרָב: **{כג}** עָלִיו תִּרְנָה אֲשֶׁפָּה לֵהֵב חֲנִית
וְכִידוֹן:

4. מי אמר: "אָרִי נִהַם וְדָב שׁוֹקֵק מִשָּׁל רָשָׁע עַל עַם דָּל"

תשובה: משלי.

מקורות: משלי פרק כח'

{טו} אָרִי נִהַם וְדָב שׁוֹקֵק מִשָּׁל רָשָׁע עַל עַם דָּל"

חכמה בתנ"ך

1. על מי נאמר "וְהָאִשָּׁה טוֹבַת שְׂכָל וַיִּפֹּת תְּאָר"?

תשובה: אבגיל אשת נבל.

מקורות: שמואל א' פרק כה'

ג וְשֵׁם הָאִישׁ נְבֹל וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ אַבְגִּיל וְהָאִשָּׁה טוֹבַת שְׂכָל וַיִּפֹּת תְּאָר וְהָאִישׁ קָשָׁה וְרַע מַעֲלָלִים וְהוּא (כלבו) כָּלְבִי:

2. אל מי נאמר "וַאֲדֹנָי חָכָם כְּחָכְמַת מְלֹאךְ הָאֱלֹהִים לְדַעַת אֶת כָּל אֲשֶׁר בְּאָרֶץ"?

תשובה: דוד (כך אמרה לו האשה התקועית).

מקורות: שמואל ב' פרק יד'

יט וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הִיד יוֹאֵב אַתָּה בְּכָל זֹאת וַתַּעַן הָאִשָּׁה וַתֹּאמֶר חֵי נַפְשֶׁךָ אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אִם אִשׁ לְהִמִּין ... **כ** לְבַעְבוֹר סָבַב אֶת פְּנֵי הַדָּבָר עָשָׂה עֲבֹדְךָ יוֹאֵב ... וַאֲדֹנָי חָכָם כְּחָכְמַת מְלֹאךְ הָאֱלֹהִים לְדַעַת אֶת כָּל אֲשֶׁר בְּאָרֶץ:

1. ציין מי האיש שהתמלא בחכמה ככתוב "וַאֲמַלְא אֶתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָכְמָה

וּבִתְבוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה"

תשובה: בצלאל בן אורי.

מקורות: שמות פרק לא'

ב רָאָה קָרָאתִי בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמִטָּה יְהוּדָה: **ג** וַאֲמַלְא אֶתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָכְמָה וּבִתְבוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה

2. על מי נאמר: "כִּי הִשָּׂה אֱלֹהִים חָכְמָה וְלֹא חֶלֶק לָהּ בְּבִינָה"

תשובה: החסידה.

מקורות: איוב פרק לט'

יז כִּי הִשָּׂה אֱלֹהִים חָכְמָה וְלֹא חֶלֶק לָהּ בְּבִינָה: **יח** קָעַת בְּמָרוֹם תִּמְרֵי־אֵל תִּשְׁחַק לְסוֹס וּלְרֶכְבּוֹ:

נשים ועשיה

1. על מי נאמר "ותכרת את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי"

תשובה: צפורה.

מקורות: שמות פרק ד'

[כה] ותקח צפורה צר ותכרת את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי:

2. מי אמרה "נעשה נא עלית קיר קטנה ונשים לו שם מטא ושלחן וכסא ומנורה וקה בבאו אלינו יסור שמה"

תשובה: האשה השונמית.

מקורות: מלכים ב' ד'

[ח] ויהי היום ויעבר אלישע אל שונם ושם אשה גדולה ותחזק בו לאכל לחם ויהי מדי עברו יסור שמה לאכל לחם: **[ט]** ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עבר עלינו תמיד: **[י]** נעשה נא עלית קיר קטנה ונשים לו שם מטא ושלחן וכסא ומנורה וקה בבאו אלינו יסור שמה:

3. על מי נאמר "היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה:"

תשובה: אשת חיל

מקורות: משלי פרק לא'

[יד] היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה:

4. מי אמר "נשי עמי תגרשון מבית תענגיה מעל עלליה תקחו הדרי לעולם:"

תשובה: מיכה

מקורות: מיכה ב'

[ט] נשי עמי תגרשון מבית תענגיה מעל עלליה תקחו הדרי לעולם:

מלכים בתנ"ך

1. על מי נאמר "המכה את מדן בשדה מואב ושם עירו עוית"

תשובה: הדד בן בדד (ממלכי אדום)

מקורות: בראשית פרק לו'

{לה} וַיִּמַּת חָשָׁם וַיְמַלְךְ תַּחֲתָיו הַדָּד בֶּן בְּדָד הַמִּכָּה אֶת מִדְּיָן בְּשָׂדֵה מוֹאָב וְשָׁם עִירוֹ עֹוִית:

2. מי אמר "הוציאי האנשים הבאים אליך אשר באו לביתך כי לחפר את כל הארץ באו"

תשובה: מלך יריחו.

מקורות: יהושע פרק ב'

{ג} וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יְרִיחוֹ אֶל רָחָב לֵאמֹר הוֹצִיִּי הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֵלֶיךָ אֲשֶׁר בָּאוּ לְבֵיתְךָ כִּי לְחַפֵּר אֶת כָּל הָאָרֶץ בָּאוּ:

3. על מי נאמר "ויקם מכסאו ויעבר אדרתו מעליו ויכס שק וישב על האפר"

תשובה: מלך נינוה

מקורות: יונה ג'.

{ו} וַיָּגַע הַדָּבָר אֶל מֶלֶךְ נִינּוּה וַיִּקָּם מִכִּסְאוֹ וַיַּעֲבֵר אֶדְרֹתוֹ מֵעָלָיו וַיְכַסֵּשׁ שֵׁק וַיֵּשֶׁב עַל הָאֶפֶר:

4. על מי נאמר "את כל גבה יראה הוא מלך על כל בני שחין"

תשובה: לויתן.

מקורות: איוב מא'

{כה} אֵין עַל עֶפֶר מְשֻׁלוֹ הָעֵשׂוֹ לְבָלִי חֹת: **{כו}** אֵת כָּל גְּבֵהַ יִרְאֶה הוּא מֶלֶךְ עַל כָּל בְּנֵי שְׁחִין:

אהלים בתנ"ך

1. על מי נאמר " והוא יֵשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כָּחֵם הַיּוֹם "

תשובה: אברהם (המתין לאורחים לאחר הברית).

מקורות: בראשית פרק יח'

{א} וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בְּאֵלֶיךָ מִמֶּרָא וְהוּא יֵשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כָּחֵם הַיּוֹם

2. מי אמר " עֲמַד פֶּתַח הָאֵהָל וְהָיָה אִם אִישׁ יָבֹוא וְשָׁאַלְךָ וְאָמַר הֲיֵשׁ פֹּה אִישׁ וְאָמַרְתָּ אֵין "

תשובה: סיסרא (אמר ליעל)

מקורות: שופטים ד'

{כ} וַיֹּאמֶר אֵלֶיךָ עֲמַד פֶּתַח הָאֵהָל וְהָיָה אִם אִישׁ יָבֹוא וְשָׁאַלְךָ וְאָמַר הֲיֵשׁ פֹּה אִישׁ וְאָמַרְתָּ אֵין

3. מי אמר " נוֹה שְׂאֵנָה אֵהָל בַּל יֵצְעוּ בַל יִסַּע יְתַדְתֵּי לְנֹצַח וְכָל חֲבָלָיו בַּל יִנְתְּקוּ "

תשובה: מדברי הנביא ישעיה.

מקורות: ישעיה פרק לג'

{כ} חֲזָה צִיּוֹן קְרִית מוֹעֵדְנוּ עֵינֶיךָ תִּרְאֶינָה יְרוּשָׁלַם נוֹה שְׂאֵנָה אֵהָל בַּל יֵצְעוּ בַל יִסַּע יְתַדְתֵּי לְנֹצַח וְכָל חֲבָלָיו בַּל יִנְתְּקוּ:

4. על מי נאמר " וַיָּבֹאוּ אֶל אֵהָל אֶחָד וַיֵּאָכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׂאוּ מִשֶּׁם כֶּסֶף וְזָהָב וּבְגָדִים וַיֵּלְכוּ וַיִּטְמְנוּ וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל אֵהָל אַחַר וַיִּשְׂאוּ מִשֶּׁם וַיֵּלְכוּ וַיִּטְמְנוּ "

תשובה: ארבעת המצורעים.

מקורות: מלכים ב' ז'

{ח} וַיָּבֹאוּ הַמְּצֹרְעִים הָאֵלֶּה עַד קֵצָה הַמְּחֹנָה וַיָּבֹאוּ אֶל אֵהָל אֶחָד וַיֵּאָכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׂאוּ מִשֶּׁם כֶּסֶף וְזָהָב וּבְגָדִים וַיֵּלְכוּ וַיִּטְמְנוּ וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל אֵהָל אַחַר וַיִּשְׂאוּ מִשֶּׁם וַיֵּלְכוּ וַיִּטְמְנוּ:

גבורים בתנ"ך

1. מי אמר "וְאֶבֶד מְנוּס מִקֵּל וְחֶזֶק לֹא יֵאֱמָץ כַּחוֹ וְגִבּוֹר לֹא יִמְלֹט נַפְשׁוֹ"

תשובה: הנביא עמוס.

מקורות: עמוס ב'

{יד} וְאֶבֶד מְנוּס מִקֵּל וְחֶזֶק לֹא יֵאֱמָץ כַּחוֹ וְגִבּוֹר לֹא יִמְלֹט נַפְשׁוֹ

2. "לִישׁ גִּבּוֹר בְּבִהְמָה וְלֹא יָשׁוּב מִפְּנֵי כָל" נאמר בספר ?

תשובה: משלי

מקורות: משלי ל'

{ל} לִישׁ גִּבּוֹר בְּבִהְמָה וְלֹא יָשׁוּב מִפְּנֵי כָל.

3. " וַיִּירָאוּ מְאֹד כִּי עִיר גְּדוֹלָה _____ כָּאֶחַת עָרֵי הַמַּמְלָכָה וְכִי הִיא גְּדוֹלָה מִן הָעִיר וְכָל אֲנָשֶׁיהָ גִּבְרִים", נאמר על העיר ?

תשובה: גבעון .

מקורות: יהושע פרק י'

{ב} וַיִּירָאוּ מְאֹד כִּי עִיר גְּדוֹלָה גְּבֻעוֹן כָּאֶחַת עָרֵי הַמַּמְלָכָה וְכִי הִיא גְּדוֹלָה מִן הָעִיר וְכָל אֲנָשֶׁיהָ גִּבְרִים:

4. השלם את המיקום שממנו שאבו מים " וַיִּבְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הַגִּבְרִים בְּמַחְנֶה פְּלִשְׁתִּים וַיִּשְׁאֲבוּ מִיָּם מִ_____ אֲשֶׁר בַּשְּׂעִיר"

תשובה: מבאר בית לחם

מקורות: שמואל ב' כג'

{טז} וַיִּבְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הַגִּבְרִים בְּמַחְנֶה פְּלִשְׁתִּים וַיִּשְׁאֲבוּ מִיָּם מִבְּאֵר בֵּית לָחֶם אֲשֶׁר בַּשְּׂעִיר וַיִּשְׁאוּ וַיָּבֹאוּ אֶל דָּוִד וְלֹא אָבָה לְשִׁתּוֹתָם וַיִּסַּף אֹתָם לַיהוָה:

מקומות מיוחדים

1. על מי נאמר "וַיָּשְׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל עֵין מִשְׁפָּט הוּא קָדֵשׁ וַיִּכּוּ אֶת כָּל שְׂדֵה הָעִמְלָקִי וְגַם אֶת הָאֲמָרִי הַיֹּשֵׁב בְּחֻצְצָן תָּמָר"

תשובה: כדרלעומר והמלכים אשר אתו (אפשרי גם ארבעת המלכים)

מקורות: בראשית י"ד

[ז] וַיָּשְׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל עֵין מִשְׁפָּט הוּא קָדֵשׁ וַיִּכּוּ אֶת כָּל שְׂדֵה הָעִמְלָקִי וְגַם אֶת הָאֲמָרִי הַיֹּשֵׁב בְּחֻצְצָן תָּמָר.

2. המסע במקומות הבאים "בָּא עַל עֵית עֶבֶר בְּמִגְרוֹן לְמִכְמֶשׁ יִפְקִיד כְּלָיו" מוזכר בדברי הנביא ?

תשובה: דברי הנביא ישעיה (מסעי סנחריב לכיבוש ירושלים)

מקורות: ישעיה י'.

[כח] בָּא עַל עֵית עֶבֶר בְּמִגְרוֹן לְמִכְמֶשׁ יִפְקִיד כְּלָיו:

3. ציין באיזה עניין הוזכרו מקומות אלו "וְאֵת שַׁעַר הָעֵין הַחֲזִיק שְׁלוֹן בֶּן כָּל חֲזָה שַׁר פֶּלֶךְ הַמְצָפָה הוּא יִבְנֶנּוּ וַיִּטְלְלוּ (ויעמידו) וַיַּעֲמִיד דְּלַתְתָּיו מִנְעֲלָיו וּבְרִיחָיו וְאֵת חוֹמַת בְּרִכַת הַשְּׁלַח לְגַן הַמֶּלֶךְ וְעַד הַמְּעַלּוֹת הַיּוֹרְדוֹת מֵעִיר דָּוִד:"

תשובה: בניית חומת ירושלים

מקורות: נחמיה פרק ג'

[טו] וְאֵת שַׁעַר הָעֵין הַחֲזִיק שְׁלוֹן בֶּן כָּל חֲזָה שַׁר פֶּלֶךְ הַמְצָפָה הוּא יִבְנֶנּוּ וַיִּטְלְלוּ (ויעמידו) וַיַּעֲמִיד דְּלַתְתָּיו מִנְעֲלָיו וּבְרִיחָיו וְאֵת חוֹמַת בְּרִכַת הַשְּׁלַח לְגַן הַמֶּלֶךְ וְעַד הַמְּעַלּוֹת הַיּוֹרְדוֹת מֵעִיר דָּוִד:

4. מי אמר למי "הַתֵּלֶךְ עַמִּי רָמַת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר לוֹ כְּמוֹנֵי כְמוֹךָ וְכַעֲמֶךָ עַמִּי וְעַמֶּךָ בְּמַלְחָמָה"

תשובה: אחאב אל יהושפט מלך ישראל.

מקורות: דברי הימים ב' יח'

[ג] וַיֹּאמֶר אַחָאב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה הַתֵּלֶךְ עַמִּי רָמַת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר לוֹ כְּמוֹנֵי כְמוֹךָ וְכַעֲמֶךָ עַמִּי וְעַמֶּךָ בְּמַלְחָמָה:

בוני ערים בא"י

1. על מי נאמר " **וַיֵּבֶן** _____ **סָבִיב מִן הַמְּלֹאָא וּבִיתָהּ** "

תשובה: דָּוִד

מקורות: שמואל ב' ה'

{ט} וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּמְּצָדָה וַיִּקְרָא לָהּ עִיר דָּוִד וַיֵּבֶן דָּוִד סָבִיב מִן הַמְּלֹאָא וּבִיתָהּ:

2. על מי נאמר " **וַיֵּבֶן בֵּיהוּדָה בִּירְנִיּוֹת וְעָרֵי מִסְכָּנוֹת** ".

תשובה: המלך יהושפט.

מקורות: דברי הימים ב' פרק יז'

{יב} וַיְהִי יְהוֹשָׁפָט הַלֵּךְ וְגָדַל עַד לְמַעְלָה וַיֵּבֶן בֵּיהוּדָה בִּירְנִיּוֹת וְעָרֵי מִסְכָּנוֹת:

3. על מי נאמר " **וַיֵּבֶן** _____ **אֶת שְׁכָם בְּהַר אֶפְרַיִם וַיֵּשֶׁב בָּהּ וַיֵּצֵא מִשָּׁם וַיֵּבֶן אֶת פְּנוּאֵל:** "

תשובה: ירבעם בן נבט.

מקורות: מלכים א' יב'

{כה} וַיֵּבֶן יִרְבְּעָם אֶת שְׁכָם בְּהַר אֶפְרַיִם וַיֵּשֶׁב בָּהּ וַיֵּצֵא מִשָּׁם וַיֵּבֶן אֶת פְּנוּאֵל:

4. ציין מי השבט הבונה " **וְאֵין מִצִּיל כִּי רְחוּקָה הִיא מִצִּידוֹן וְדָבָר אֵין לָהֶם עִם אָדָם וְהִיא בְּעַמְק אֲשֶׁר לְבֵית רְחוֹב וַיִּבְנוּ אֶת הָעִיר וַיֵּשְׁבוּ בָּהּ:** "

תשובה: שבט דן.

מקורות: שופטים פרק יח'

{כח} וְאֵין מִצִּיל כִּי רְחוּקָה הִיא מִצִּידוֹן וְדָבָר אֵין לָהֶם עִם אָדָם וְהִיא בְּעַמְק אֲשֶׁר לְבֵית רְחוֹב וַיִּבְנוּ אֶת הָעִיר וַיֵּשְׁבוּ בָּהּ:

משפט וצדקה

1. על מי נאמר "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אתריו ושמרו דרך יהוה לעשות צדקה ומשפט"

תשובה: אברהם.

מקורות: בראשית פרק יח'

{יט} כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אתריו ושמרו דרך יהוה לעשות צדקה ומשפט למען הביא יהוה על אברהם את אשר דבר עליו:

2. על מי נאמר "ויהי _____ עשה משפט וצדקה לכל עמו"

תשובה: דוד

מקורות: שמואל ב' פרק ח'

{טו} וימלך דוד על כל ישראל ויהי דוד עשה משפט וצדקה לכל עמו:

3. מי אמר "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה"

תשובה: הנביא ישעיה.

מקורות: ישעיה פרק א'

{כז} ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה:

4. מי אמר "יראת יהוה טהורה עומדת לעד משפטי יהוה אמת צדקו יתדו"

תשובה: משוררי תהילים (דוד)

מקורות: תהילים יט'

{יז} "יראת יהוה טהורה עומדת לעד משפטי יהוה אמת צדקו יתדו"

מרגלים לזכרון של אלי כהן הי"ד

5. מי אמר למי " **מַרְגְּלִים אַתֶּם לְרְאוֹת אֶת עַרְוֹת הָאָרֶץ בְּאַתֶּם** "

תשובה: יוסף לאחיו.

מקורות בראשית פרק מ"ב

{ט} וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת הַחֲלֵמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מַרְגְּלִים אַתֶּם לְרְאוֹת אֶת עַרְוֹת הָאָרֶץ בְּאַתֶּם:

6. מי אמר למי " **הוֹצִיאִי הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֵלֶיךָ אֲשֶׁר בָּאוּ לְבֵיתְךָ כִּי לַחֲפֹר אֶת כָּל הָאָרֶץ בָּאוּ** "

תשובה: מלך יריחו לרחב

מקורות: יהושע ב'

{ג} וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יְרִיחוֹ אֶל רַחֲב לֵאמֹר הוֹצִיאִי הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֵלֶיךָ אֲשֶׁר בָּאוּ לְבֵיתְךָ כִּי לַחֲפֹר אֶת כָּל הָאָרֶץ בָּאוּ:

7. על מי נאמר " **וְהִלְכָה הַשִּׁפְחָה וְהַגִּידָה לָהֶם וְהֵם יֵלְכוּ וְהַגִּידוּ לְמֶלֶךְ דָּוִד כִּי לֹא יוֹכְלוּ לְהִרְאוֹת לְבוֹא הָעִירָה** "

תשובה: יהונתן ואחימעץ בן צדוק.

מקורות: שמואל ב' יז

{יז} וַיְהוֹנָתָן וְאַחִימֵעֵץ עַמְדִּים בְּעֵין רָגֵל וְהִלְכָה הַשִּׁפְחָה וְהַגִּידָה לָהֶם וְהֵם יֵלְכוּ וְהַגִּידוּ לְמֶלֶךְ דָּוִד כִּי לֹא יוֹכְלוּ לְהִרְאוֹת לְבוֹא הָעִירָה:

8. על מי נאמר " **וַיִּכְרְתוּ מִשָּׁם זְמוּרָה וְאַשְׁכּוֹל עֲנָבִים אֶחָד וַיִּשְׂאֵהוּ בְמוֹט בְּשָׁנִים וּמִן הָרְמָנִים וּמִן הַתְּאֵנִים** "

תשובה: מרגלים

מקורות: במדבר פרשת שלח י"ג

{כג} וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל אֲשַׁכּוֹל וַיִּכְרְתוּ מִשָּׁם זְמוּרָה וְאַשְׁכּוֹל עֲנָבִים אֶחָד וַיִּשְׂאֵהוּ בְמוֹט בְּשָׁנִים וּמִן הָרְמָנִים וּמִן הַתְּאֵנִים:

שלב ג' סבבים של 4 שאלות ל-4 מתמודדים

הוראות: כל תשובה נכונה מזכה בשתי נקודות סך הכל 22 נקודות.

יש לענות מייד תשובה קצרה וקולעת.

א. מי היה אביו.

1. שת - אדם הראשון - בראשית ד'
2. רחבעם - שלמה - מלכים א' יא
3. לא עמי - הושע - הושע א'
4. מהר שלל חש בז - ישעיה - ישעיה ח'

ב. מי היתה אימו של

1. שמואל הנביא - חנה - שמואל א' א'
2. שלמה המלך - בת שבע - שמואל ב' יב
3. יששכר - לאה - בראשית ל'
4. משה - יוכבד - שמות ו'

ג. ציין את שם היצור המסתתר מאחרי המשפט הבא

1. ואיבה אשית בינה ובין האשה ובין ורעה ובין ורעה - הנחש - בראשית ג
2. מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים - אתון בלעם - במדבר כ"ב
3. וישפעהו פשע הגדי ומאומה אין בידו - האריה - שופטים יג'
4. וישלח ידו ויקחה ויהי ביה אלה איש - לחי החמור - שופטים טו'

ד. ציין את שם המקום המסתתר מאחרי המשפט הבא.

1. אל טל ואל מטר עליכם ושידי תרומת - הרי הגלבוע - שמואל ב' א
2. ויקרא _____ שם המקום שהוא יהוה וראה אשר יאמר היום ביה יהוה וראה - הר המוריה - בראשית כב'
3. ותנח התבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על _____ - הרי אררט - בראשית ח'
4. וישפכו סללה אל העיר ותעמד בחל וכל העם אשר את יואב משחיתם להפיל החומה - אבל מעכה - שמואל א' כ'

ה. ציין את שם המלך שעליו נאמר משפט זה.

1. ויעש חיל ויהי את עמלק ויצל את ישראל מיד שסוהו - שאול - שמואל א יד'

חידון התנ"ך לנערי התפוצות התשע"ה

2. ויען מִלֶּךָ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר דְּבָרוּ אֵל יְתְהַלֵּל חֲגֵר כְּמִפְתַּח – **אחאב** – מלכים א' כ'
3. ויעש היִשָּׁר בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּלְךָ בְּכָל דֶּרֶךְ דָּוִד אָבִיו וְלֹא סָר יְמִין וּשְׂמֹאֹל – **יאשיהו** – מלכים ב' כב'

4. התנים הגדול הרבץ בתוף יאָרְיוֹ אֲשֶׁר אָמַר לִי יֶאֱרִי וְאֲנִי עֲשִׂיתָנִי – **פרעה** – יחזקאל כט

ו. ציין את שם העץ המסתתר מתחת למשפט הבא.

1. אִם בָּאֵמֶת אַתֶּם מְשֻׁחִים אִתִּי לְמִלְכָּה עֲלֵיכֶם בְּאוֹ חֶסֶד בְּצִלִּי – **אטד** – שופטים ט'
2. וְאֲבָשְׁלוֹם רָכַב עַל הַפָּרָד וַיָּבֵא הַפָּרָד תַּחַת הַגְּדֹלָה וַיִּחְזַק רֹאשׁוֹ בְּ_____ וַיִּמָּן בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ. – **האלה** – שמואל ב' יח
3. וּבְ_____ שְׁלֹשָׁה שָׁרִיגִים וְהִיא כְּפֶרֶחַת עֲלֵתָה נֹצֵה הַבְּשִׁילוֹ _____ - **גפן** - בראשית מ'
4. הַנָּשֶׁר הַגְּדֹל גְּדוֹל הַכְּנָפִים אָרְףָּ הָאֶבֶר מְלֵא הַנוֹצָה אֲשֶׁר לוֹ הִרְקָמָה בָּא אֵל הַלְּבָנוֹן וַיִּקַּח אֶת צִמְרֵת _____ **הארז** – יחזקאל יז'

ז. נבואות נחמה ציין את שם הנביא שאמר את המשפט הבא.

1. יָשָׁבוּ יִשְׁבֵי בְּצִלוֹ יַחֲיוּ דָגוֹן וַיִּפְרְחוּ כַּגֶּפֶן זָכְרוּ כִּיִּין לְבָנוֹן – **הושע** יד
 2. וַנִּגְשׁ חוֹרֵשׁ בַּקֶּצֶר וְדוֹרָף עֲנָבִים בְּמִלְשָׁף הַזֶּרַע וְהִטִּיפוּ הַהָרִים עָסִיס וְכָל הַגְּבָעוֹת תִּתְמוּגְגָנָה – **עמוס** ט'
 3. וְעַבְדֵי דָוִד מִלֶּךָ עֲלִיהֶם וְרוּעֵה אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם וּבְמִשְׁפָּטֵי יִלְכוּ וְחַקְתִּי יִשְׁמְרוּ וְעֲשׂוּ אוֹתָם – **יחזקאל** לו'
 4. וְהוֹשַׁעְתִּי אֶת הַצִּלְעָה וְהַנְּדָחָה אֶקְבֹּץ וְשִׁמְתִים לְתַהֲלָה וְלִשְׁם בְּכָל הָאָרֶץ בְּשֵׁתֶם **צפניה** ג'
- שאלות הכרעה לשלב ב' ולשלב ג'

ח. עונש לגויים שעינו את עם ישראל – ציין את שם הנביא שאמר דברים אלו.

1. לָכֵן יִשְׁלַח הָאֱדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת בְּמִשְׁמָנֵי רִזּוֹן וְתַחַת כְּבֹדוֹ יִקַּד יִקַּד כִּיקוֹד אֲשׁ – **ישעיה** י'
2. וְהִרְעֵשְׁתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם וּבָאוּ חֲמֻדַת כָּל הַגּוֹיִם וּמִלְאַתִּי אֶת הַיְבִית הַזֶּה כְּבוֹד אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת – **חגי** ב'
3. וְעֵבֶר בַּיָּם צָרָה וְהִפָּה בַיָּם גְּלִים וְהִכִּישׁוּ כָל מְצוּלוֹת יָאֵר וְהוֹרֵד גְּאוֹן אֲשׁוּר וְשָׁבַט מִצְרַיִם יָסוּר – **זכריה** י'
4. קִדְּשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוָה רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה כָּל אֲכָלְיוֹ וְאֲשָׁמוּ רְעָה תְּבֵא אֲלֵיהֶם נֶאֱמַר יְהוָה – **ירמיה** ב'

ט. שמות אנשים מהעם שעשו מעשים גדולים.

1. קום כי עליך הדבר ואנחנו עמך חזק ועשה (מי אמר) – **יחיאל בן שכניה** -עזרא י'
2. ותשם את המקבת בידה ותבוא אליו בלאט ותתקע את היד ברקתו ותצנח בארץ והוא נרדם ויעף וימת – **יעל** - שופטים ד'
3. ויעל _____ על ידיו ועל רגליו ונשא כליו אחריו ויפלו לפני _____ ונשא כליו ממותת אחריו (שם שם אדם בשניהם). – **יהונתן** - שמואל אי יד'
4. ויתן _____ הכהן לשרי המאות את החניתים ואת המגנות ואת השלטים אשר למלך דויד אשר בית האלהים. – **יהודע** - דברי הימים ב' כג

י. ציין את האירוע שבו מסופר הפסוק הבא.

1. וינבחו ביום ההוא זבחים גדולים וישמחו כי האלהים שמחם שמחה גדולה וגם הנשים והילדים שמחו ותשמע שמחת ירושלם מרחוק – **חנוכת החומה** - נחמיה יב
2. ועמק השדים בארת בארת חמר וינסו מלך _____ ויפלו שמה והנשארים הרה נסו – **מלחמת 5 המלכים נגד 4** – בראשית יד
3. ויהנה השליף עליהם אבנים גדלות מן השמים עד עזקה וימתו רבים אשר מתו באבני הפרד מאשר הרגו בני ישראל בקרב – **מלחמת יהושע ב-5 המלכים** – יהושע י'
4. ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך יהוה ויך במחנה אשור מאה שמונים ותמשה אלף וישכימו בבקר והנה כלם פגרים מתים – **מלחמת חזקיה בסנחריב** – מלכים ב' יט

סוף המבחן – אין הכרעה הפרס כפול

בהצלחה רבה

שמואל עמרוסי

שאלות לציבור הרחב

1. באות א' . (לכבוד השפה העברית הפותחת בא') על מי נאמר " הַיּוֹ יְהִי לְגוֹי גָדוֹל וְעַצוֹם וְנִבְרָכוּ בוֹ כָּל גּוֹי הָאָרֶץ"
✓ **אברהם**
2. באות מ. (לכבודו של משרד החינוך מארגן החידון) על מי נאמר "ענו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה"
✓ **משה**
3. באות ל' (שאלתו של מר יצחק שטיגליץ). אחימלך הכהן אומר לדוד שחרב גולית מוחבאת בשמלה. באיזה מילה נרדפת השתמש אחימלך לבטא המילה מוחבאת.
✓ **לוטה** " הַנָּהּ הִיא לֹוֹטָה בְּשִׁמְלָה"
4. באות נ' (לכבודה של העיר נתניה) . על מי נאמר "אילה שלוחה הנותן אמרי שפר"
✓ **נפתלי**.
5. באות ע (לכבוד חג עצמאות) היישוב יסוד המעלה מקורו בתנ"ך והוא על שם ?
✓ **עולי בבל**
6. באות ת (לכבוד נערי התפוצות) כיצד מכונים שיריו של המשורר התנ"כי הרועה בצאן.
✓ **תהילים**
7. באות י' (לכבוד יום הולדת למדינת ישראל). אל תירא _____ אל תירא כי גור אריה הלא אתה.
✓ **ישראל** .
8. באות ע' (לכבוד השפה העברית) "נשיאים ורוח וגשם אין איש מתהלל במתת שקר" למה מתכוון הפסוק באומרו נשיאים.
✓ **עננים** .